TALVIENDURO

SPOORIAJON PERUSTEET

TALVI-OLOSUHTEET

SPOORIAJO

- MITÄ SE ON?
  - silloin kun ei enää pystytä ajamaan seisten
  - ajo tapahtuu pääosin istuen tai puoli-istuvassa asennossa
  - yleensä kun lunta on yli 5 cm
- Varusteet
  - liukupohjat saappaissa (liukumattomilla kyseessä on eri laji)
  - luistamattomat housut takapuolen kohdalta
  - rasvaa hankaumien estämiseksi (ainakin takapuoli) esimerkiksi Bepanthen

SPOORISÄÄDÖT

- Iskunvaimennus
  - Säätöjä ei kannata lähteä muuttamaan automaattisesti
    - joillakin kesällä tehdyt säädöt toimivat vielä paremmin talvella
    - kannattaa ajaa spooriajoa jonkin aikaa ennen kuin alkaa säätämään
  - Milloin säädetään?
    - silloin kun pyörä ei pysy spoorissa (tämä voi johtua myös renkaistakin) vaan pyrkii sieltä pois
      - joko etupää tai takapää
    - silloin kun pyörä ei käänny mutkiin
    - silloin kun pyörää vatkaa suoralla siten, että vauhtia on pakko hiljentää
    - silloin kun ajaminen alkaa sattua selkään

SPOORISÄÄDÖT

- Iskunvaimennus
  - Miten säädetään?
    - Periaatteita:
      - iskunvaimennuksen ei tarvitse olla yhtä nopealla kuin kesällä koska pinta on tasaisempi iskunvaimennuksen pitää kantaa isompi kuorma koska jaloilla ei enää auteta yhtä paljon kuin kesällä
      - talvella on loivia ja isoja heittoja, jotka pikkuhiljaa muodostuvat spooriin (nk. patikkoa), jotka on otettava huomioon
      - termit säädöissä sekoittuvat: Esimerkiksi löysä ja hidas eivät tarkoita samaa
      - spoori ohjaa kulkua, joten eturenkaan on erityisen tärkeää pysyä urassa

SPOORISÄÄDÖT

- Iskunvaimennus
  - Miten säädetään?
    - Mitä yleensä säädetään?

1. Vaimennusta lisätään edessä ja takana
   - puristus ja paluu
   - jos on nopean alueen säätöä avataan (mitä enemmän lunta, sitä vähemmän)
2. Etupäätä lasketaan (putkia nostetaan suhteessa kolmiopaloihin)
3. Vaihdetaan löysemmät jouset (tämä siis hidastaa vaimennusta)
   - lisätään sisäänmenovaimennusta, jotta voidaan kompensoida jousten löystymistä
4. Vähennetään takana esijännitystä
5. Öljyn viskositeettiä pienennetään (esim. 5 w -> 3 w)

SPOORISÄÄDÖT

- Iskunvaimennus
  - Esimerkkejä (säädöt on numeroitu edellisen sivun mukaisesti)
    - silloin kun pyörä ei pysy spoorissa (tämä voi johtua myös renkaistakin) vaan pyrkii sieltä pois
      - joko etupää -> 1 ja 2 tai takapää ->1
    - silloin kun pyörä ei käänny mutkiin -> 2
    - silloin kun pyörää vatkaa suoralla siten, että vauhtia on pakko hiljentää -> 1
    - silloin kun ajaminen alkaa sattua selkään -> 1 (takaa, ainakin puristus. Paluuvaimennusta voi myös olla liikaa jos selässä tuntuu pattisuoralla)
    - Muut edellisen sivun säädöt ovat lähinnä yleissäätöjä

SPOORISÄÄDÖT

- Moottori
  - Säätöjä ei kannata lähteä muuttamaan automaattisesti
    - joillakin kesällä tehdyt säädöt toimivat vielä paremmin talvella
    - kannattaa ajaa spooriajoa jonkin aikaa ennen kuin alkaa säätämään
  - Periaatteita
    - talvella on kylmempi, joten moottori käy laihemmalla
    - spoorissa rengas pyörii tyhjää paljon, joten moottori voi olla terävämpi kuin kesällä
    - kierroksia voi helpommin ylläpitää spoorissa, joten moottorin ei tarvitse olla yhtä vääntävä alhaalla kuin kesällä
    - kiihdyttäessä keula ei saa nousta paljoa, koska silloin etupyörä lähtee spoorista

SPOORISÄÄDÖT

- Moottori Miten säädetään?
  - Mitä yleensä säädetään?
    - suuttimet vaihdetaan isommaksi (yhtä tai kahta kokoa isommaksi)
    - Neulaa nostetaan pykälällä
    - 2t:ssa pakoaukonsäätimen jousi vaihdetaan löysemmäksi
    - 2t:ssa pakoputki, joka on terävämpi yläkierroksilla

SPOORISÄÄDÖT

- Muut säädöt
  - Välitykset (voidaan rauhoittaa kiihtymistä ja lisätä venyvyyttä)
    - takaratas kannattaa vaihtaa pienemmäksi, jolloin vaurioitumisriski pienenee. Tarvittaessa voi eturatasta pienentää.
  - Jarrut (vähemmän herkäksi jolloin pyörä ei lukkiudu niin helposti)
  - Tanko (matalammaksi tai lähemmäksi vartaloa, jotta päästään paremmin tangon päälle)
  - Satula (jalkojen pituuden mukaisesti, syvässä spoorissa korkeampi)
  - Renkaan nastoittaminen (syvyys, sivunastojen kulma)

SPOORISÄÄDÖT

- Mistä tietää säätöjen onnistuneen
  - Pyörä pysyy spoorissa
  - Pyörä ei heitä kyydistä isossakaan patissa
  - Kellosta

Tunne ei välttämättä kerro totuutta -> vauhdin kasvaminen <u>tuntuu</u> huterammalta ja hidastuminen vakaammalta

Ajoasento

- Istutaan keskellä tai hieman edessä
  - liikutaan kuitenkin maaston mukaisesti satulassa
    - ylämäessä paino taaempana, ylävartalo edessä
    - alamäessä paino edessä, ylävartalo hieman takana
    - mutkaan tullessa paino edessä
    - sivusuunnassa
  - ylävartalolla hienosäädetään painopistettä
- Toinen jalka pääsääntöisesti jalkatapilla
  - Periaatteet
    - sisäpuolella
    - sillä jalkatapilla minkä hallintalaitteita aikoo käyttää
    - jos ei tiedä kumpi, niin jarru
  - otetaan tukea pyörästä samalla jalalla (polvi, pohje)
- Kun jalka ei ole jalkatapilla se on liuku-uralla
  - hieman eteen työnnettynä ettei se joudu vahingossa takapyörän alle
  - ei oteta tukea maasta vaan annetaan jalan liukua

Ajotekniikka

- Suora
  - toinen jalka jalkatapilla
    - kiihdyttäessä vaihdepolkimen puolella
    - tasaisesti ajaessa tai hieman hiljennettäessä jarrun puolella
  - painopiste keskellä
  - talvella on luonteenomaista, että pyörä on levoton suorilla. Vartalon liikkeillä myötäillään liikkeitä ja pyritään pitämään liikkeet maltillisina ja voidaan jopa hieman kiihdyttää vauhtia. Vauhdin hidastaminen yleensä pahentaa tilannetta.
- Patti (tai oja/vast)
  - lähestytään tasaisella vauhdilla
  - noustaan jalkatapin varassa ylös penkistä
    - mitä jyrkempi patti (ja huonompi iskunvaimennus), sitä enemmän
  - patin kohdalla annetaan reilusti kaasua
    - hieman ennen
    - hypätään patista
  - katse riittävän edessä uran suunnassa ei laskeutumiskohdassa
  - pidetään tasainen kaasu laskeutuessa
  - joustetaan jalkatapilla olevan jalan varassa

Ajotekniikka

- Mutka
  - hidastetaan kuten kesällä, mutta vähemmän
  - kallistetaan pyörää mutkan suuntaisesti
    - sisempi jalka edessä, liuku-urassa
  - ”törmätään” valliin eturenkaalla
    - hidastaa vauhtia
  - lakipisteessä annetaan reilusti kaasua, katse suunnattuna spooriin (ei mutkaan)

Ajotekniikka

- Ylämäki
  - reilusti vauhtia ennen mäkeä
    - talvella pito on aina arvoitus kun ei tiedä mitä spoorissa on odotettavissa (kallio, kantoja jne)
  - paino reilusti takana
  - kaasua runsaasti
    - poistaa lunta ja puhdistaa takarengasta
  - keulimista hillitään kytkimellä ja ylävartalon liikkeillä

Ajotekniikka

- Alamäki
  - tullaan sillä vauhdilla millä arvioidaan alamäki selvittävän siten, ettei tarvitse jarruttaa
    - jarruttaminen alamäessä tekee pyörästä pulkan (= ei ohjattavuutta)
  - paino hieman edessä tai keskellä
  - pyritään rullaamaan tai jopa hieman kiihdyttämään
  - aliohjautuvuutta hillitään ylävartalon liikkeillä

Ajotekniikka

- Ongelmatilanteet
  - Etupää lähtee spoorista
    - laitetaan paino hieman taaksepäin ja nojaamalla kammetaan etupyörä spooriin. Vauhtia voi joutua hieman laskemaan
  - Takapää lähtee pois spoorista
    - Nojataan voimakkaasti etupyörälle ja painetaan kaasua
  - Koko pyörä lähtee spoorista
    - ei jarruteta eikä vähennetä vauhtia
    - ei yritetä väkisin saada pyörää heti spooriin vaan loivalla reitillä ohjataan spoorin suuntaan. Usein on hyvä lisätä voimakkaasti kaasua, koska vauhti yleensä hidastuu voimakkaasti umpiseen jouduttaessa
  - Useita spooreja valittavana
    - ei valita syvintä spooria (sille on yleensä syy jos on useita spooreja)

  - Spoori loppuu tai ei ole selkeää spooria

    - noustaan jalkatapeille tai ainakin reilusti toisen tapin varaan

Huom! Yleensä ongelmat johtuvat kuskin ”vänkäämisestä”, jolloin pyörä lähtee spoorista. Kun renkaissa ei ole sivuille sojottavia nastoja ei pyörää saa spoorista työnnettyä pois, vaan se pitää nostaa (ihannetilanne, tosin ei se käytännössä ihan näin mene). Rentous on spooriajon avainasia, eli annetaan pyörän kulkea spooria pitkin rennosti, jalkojenvälissä (on ne jalat sitten tapeilla tai ei)

Muut asiat
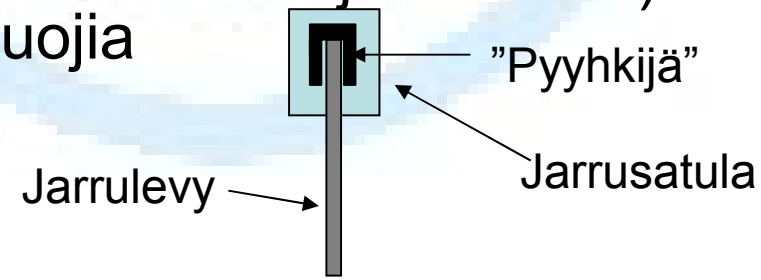
- 2t-pyörien kaasuttimen suojaus jäätymiseltä
- Jäänestoainetta tankkiin säännöllisesti
- Tankorukkaset auttavat, eivät haittaa (yleensä)
- Pimeäajo spoorissa helpottaa ajamaan oppimista (valojen kanssa tietysti)
- Jarrujen jäätymisen vähentämiseksi jarruja on käytettävä koko ajan, tarvitsi niitä tai ei
  - varsinkin tauon jälkeen kannattaa kokeilla jarrujen toimivuus
  - jarruihin (jarrusatulan suojaamiseksi) voi rakentaa erilaisia lumisuojia